

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 58. ANULU XVIII.

Telegraful eșe de două ori pe săptămâna: joi și Duminică. — Prenumerarea se face în Săbiu la expediția foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gata prin acorduri francate, adresate către expediția. Pretul prenumerării pentru Săbiu este pe anu 7. fl. v. a. sau pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

re provincetele din Monarhia pe unu anu 8. fl. 60 pe o jumătate de anu 4. fl. v. a. Pentru prima și a treia străină pe unu 12. fl. 60 pe 1/2 anu. 6. fl. v. a.

Inseratole se plătesc pentru întâia óra cu 7. cr. și urmă, pentru a doua óra cu 5 1/2. cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2. cr. v. a.

Săbiu, în 23 Iuliu (4 Augustu 1870).

Nr. 5. c. p.

Publicație.

Se aduce la cunoștința publică, că consistorul plenar al diecesei dreptmaritime rezaritene române a Caransebeșului în siedintă sea de astăzi a alesu pre secretariu episcopal de pâna acum Ioanu Bartolomeiu de secretariu consistorialu, pre avocatulu din Lugosiu și ases. cons. Constantin Radulescu de fiscul actualu consistorialu iéra pre avocatulu din Jebelu și ases. cons. Vicentiu Popu de fiscul consistorialu onorario. De defensu matrimonialu s'a denumit totu fisculu consistorialu actualu Constantinu Radulescu.

Caransebeșiu 9 Iuliu 1870.

Consistorul diecesanu plenar.

Nr. 91. scol.

Publicație.

Pentru esaminarea acestor individi, carii voru aspira la ocuparea vre-unui postu invetitorescu în scările noastre capitale și poporale confesionale din dieces'a Caransebeșului s'a alesu comisiunea proviuta prin § 122 punctu 7 și 8 din stat. org. bis. sub presidiulu prea săntiei sele dlui Episcopu diecesanu in personele asesorilor senatului scolaricu: Nicolau Andreeviciu, Michailu Valcenu, Vasiliu Nicolescu și Vicentiu Gurgutu. Totu deodata s'a decisu, că esamenele de cuaificare, depuse de invetitori înainte de publicarea și intrarea în viața a statutului org. bis., suntu de a se privi de valide; iéra acei invetitori dela scările noastre confesionale, carii inca nu au depusu esamenul rigurosu de cuaificare, suntu indatorati a depune mentionatul esamenu de cuaificatione, déca densii voru dorî a concurge și ocupă alta stație invetitorescă la scările noastre confesionale.

Celealte dispusestiuni, coprise in circularulu consistorialu scolaru din 11 Septembre 1869 nr. 181 scol. și privitor la esaminarea aspirantilor la posturi invetitoresci, remânu in deplina putere.

Ceea ce se aduce la cunoștința clerului, invetitorilor și poporului diecesanu spre sciinti' să îorientare.

Caransebeșiu din siedintă a consistorului scolaricu tienutu in 9 Iuliu 1870.

Consistorul diecesanu.

Din viața bisericășă.

Dela punerea in lucrare a statutului organicu in cōce se ivescu prin diuarie, se ivescu și in viața de tōte dilele impregurări, care merita a le consideră. In reprezentantele mai mari a le bisericiei, dara in unu modu mai expresu in congresulu nostru naționalu bisericescu s'a statorit u dōue principie, că voru contribui forte multu la înaintarea poporului nostru din provinci'a nostra metropolitana déca voru fi puse conscientiosu in lucrare. Aceste principie suntu: „Protopreviterulu trebuie sa locuiasca in acel locu alu protopreviteratului, care este mai indemâna comunelor bisericesci din protopreviteratu“ (Stat. org. c. 2 § 29.) și reducere a parochielor.

Pentru acum sa cautâmu pucinu la principiul amintit mai intâi; adeca, carele reprezinta ide'a de a ave protopreviterulu, lucuția in mijlocul tractului protopreviterale. Conceptul acestei idei este indigitu de ratiune și este forte justu. Protopreviterulu e pentru poporulu din tractul seu, nu numai unu barbatu alu chivernisirei seu guvernării bisericesci și scolare, ci in multe privinție elu e sfatulorulu poporului in afaceri mai grele, mai incurante. Elu e inse si acel dregatoriu ca

rele din propria sea inițiativa are datoria sa alerge unde se intempla vre unu neajunsu amenințatoriu pentru biserică și scola. Sî unele și altele din cele atinse atunci suntu satisfacute cându ajutoriul de lipsa este mai la indemâna și nu cându, seu poporul are sa alerge drumu de dile intregi seu vice versa, pâna sa se pôta ajunge scopulu pentru care are cine-va o dregatorie și pentru care e pusu cine-va dregatoriu.

Va se dica, justiția normata in §-lu citatul alu statutului organicu sta că o stâncă neclatita și nu poate fi combatuta de nimenea.

Presentulu inse, carele este in mediul unui trecutu bogatu de abnormități provenite din o viața abnormă politica de seculi, care viația politica pâna de currendu pare ca specula numai la disordine, a lasato chiaru și in privitoru materiei atinse in acestu articolu o mostenire abundanta de abnormități. Suntu mai multi protopresviteri cari constrinsi de lipsa de locuințe și alte emolumente necesarie stau afara de cîrculu tractului protopresviterale respectivu.

Acum déca principiul e pronunciatu, ba déca a capatatu forma de lege, nu e nimic' mai justu de cătu sa se urmeze conformu legei.

Audim pretensiunea acésta facendu-se in arhidiocesa, audim ca se stăruiesce pre lângă densa rigurosu in eparchie Metropoliei noastre. Dara cu durere trebnie sa mărturisim, ca audim totu odata și aceea, ca sunta protopresviteri, cari nu potu asculta nici astăzi de vocea §-lui 29 din statutul organicu.

Statutulu organicu cându pretinde ca protopresviterulu sa locuiasca in sinulu tractului, spune mai departe și indatoririle ce le are protopresviterulu. Elu este adeca antisetele mai multor comune bisericesci intruite, in trebile bisericesci scolari și fundaționali. Inse credem ca se intielege de sine, ca celu putințu elu va trebui, că bateru unu acoperisul sa aiba unde sa-si pleco capulu și sub care sa pôta indeplini indatoririle sale. Mai departe e omu si protopresviterulu, pote are si famili'a sea. Elu si acesta trebuie sa traișca. Trebuie dara ca fatia cu aceste indatoriri a protopresviterului are si protopresviteratulu indatorirea, și adeca aceea, că pentru protopresviterulu seu sa se ingrijeasca de casa, parochia și portiune canonica, cum este in eparchia Caransebeșului, in multe părți ale eparchiei Aradului, abstragendu locuința, carea si pre acolo pre cătu scimu lipsesc. Dela imbinarea datorintei acestei din partea protopresviteratului sa condionează si imbinarea datorintei protopresviterului de a siede in mijlocul districtului seu.

De aceea intrebâmu ca sa ingrijești tracturile respective de tōte cele de lipsa pentru o locuința corespundetória, pentru unu venitul coresponditoru, incât sa pôta accepta cu dreptu evantu, că antisetele comunelor bisericesci a unui tractu, protopresviterulu loru, sa fia in sinulu tractului, dupa cum lu pretinde si oficiulu?

Déca se aru ingriji, atunci de siguro ca nu s'ară astă nici unu protopresviteru, carele sa nu asculte de vócea poporului tractuale.

Tracturile respective dara cu o di mai currendu aru si bine sa se ingrijeasca de tōte cele atinse mai susu și dupa ce voru si acestea imbinute amu vedé cine aru si omulu acel'a fără de cunoștința, carele nu aru urmă vocei legei și vocei espuse de lipsile unui poporu din unu tractu protopresviterale.

Eri eră sa se constituie diet'a Ungariei de nou pentru că sa alege delegația — Dōue patente imp. se publicara in 1. Aug. in W. Z. nu' e pentru disolvirea dietei Boemiei și scrierea de alegeri

noue, altă pentru convocarea dietelor cisalitane pre 20 si a Boemiei pre 27 Augustu, și cea a Triestului pre 2 Septembvre.

Senatul imperial se va convoca pre 5 Septembvre.

Despre resbelu.

Din isvorul francesc se spune ca in 2 Augustu n. la 11 óra inainte de amédi trupele francese au luat ofensivă, au trecutu frontierele pre pamantu nemtiescă și pre lângă tota tară a pusetiunii inimice, fura de ojunsu vre-o cîte-va bataliani pentru de a luă inaltimile, ce domină Saarbrücken. Artilleria francesă a alungat iute pre inimicu din cetate. Actiunea s'a terminat intr'o óra. Atacul trupelor francese a fostu asiă de veementu, incât a avut numai perderi ușoare. Imperatul și principale imperiale a asistat la operatiune, dura la 4 óre dupa amédi s'au intorsu la Metz.

Scirile prussiene dela Renu, in care pusele cu acu totude-un'a intecu pre chassepot si in care o mână de prussieni respingu cîte-ve regimenter francese spre a căroru aperare mai stau in apropiere inca acum dōne divisiuni acum 100,000, — aceste sciri au scopulu laudabilu, de a insufla curajul cetățenilor prussieni si cu deosebire acelor, cari inca nu s'au urnitu cătra cîmpulu de lupta. Insa ei mai ca facu, dupa cum se dice, din dōne noue. Nimenea nu ne va putea convinge ca francesii de odata au devenit de nemic' si ca chassepotul locmai că o cîdă de matura nu se poate intrebuită. — E in interesulu oficiozelor, prussieni, a se moderă. In Berlinu so pare, amesuratul caracterului popularu de acolo, ca fanfaronad'a si ingâmfarea nu cunoscu margini, pre cându dupa cum s'au scrisu mai de uned din Breslau, silesienii, oficeri cătu si cei mai de josu, arăta o seriositate moderata, carea cu multu mai multu de cătu vorb'a multa incrâcanata a presei nationale-liberali din Berlinu, e o promisiune de victoria. Nimicu in nume de reu! — căci e vorb'a de caus'a Germaniei, carea prea usioru s'ară discredită prin acelea donanudotade.

Cumpetu, aru si cu atât'a mai multa la locu, cu cătu locmai ieri mărturisise, publice fără voia, buroul telegraficu Wolfianu, ca pregatirile prusiene de resbelu stau de parte inderetu de cele francese. Regimentul de infanteria, căruia i s'a intemplatu ne-norocirea la Wallhausen prin luncarea masinei, e alu 26; asiă dara celu dintâi din Magdeburg, care se tiene de a 13 brigada. Va se dica, Prussi'a nu si-a potutu trage la Renu nici regimentele din Magdeburg, eu atât'a mai putinu cele din Pommern, Posen, Prussia și Silesia; pre cându Franci'a de multu si are trupele sele din Africă in Strassborg.

Diet'a Ungariei.

In siedintă din 23 Iuliu a casei reprezentantilor se cetește si autentica mai intâi protocołulu siedintei precedinte.

Deputatul Bobory roga cas'a a pune la ordinea dilei proiectulu lui de conclusu presintat inca in 16 Novembre a. t. relativu la incompatibilitatea deputatilor.

Cas'a decide a desbate propunerea lui Bobory intr'un'a din cele mai aprope siedintie.

Ministrul de comerciu Szilágy respondă la interpellarea lui Ciotta si consorțiu in privitoru adepșorii navigației in resbelul de fată, ca ambasadorii monarhiei austro-ungurești din Berolinu si Parisu suntu dejă avisati a face pasii necesari in intielesulu interpellantilor.

Cas'a ia responsul la interpellarea spre sciintia si trece apoi la ordinea dilei, la care sta con-

tinuirea desbaterei speciale despre proiectul de lege municipale.

§§. urmatori se primesc parte fără parte cu mici modificări și încă la 1 ora se încheie sătul desbaterei despre legea municipale căci și siedintă insu-si.

In siedintă din 26 Iuliu a casei deputatilor interpelăza după finirea formalierelor A. Csiky pre ministrul de interne, ca din ce cauza nu a respuns la interpellarea lui, privitoria la contele Fr. Haller și că are de cugetu a respunde și cându?

Interpellarea se va comunica ministrului respectivu.

La ordinea dilei stau proiectele de lege despre creditele supletorii cerute de ministrul de interne și instrucție.

Creditul supletoriu pentru ministrul de interne în suma de 162,000 fl. se votăza.

Creditul supletoriu cerut de ministrul de instrucție da înse ansa la o desbatere mai lungă. Ministrul aducea a cerut la începutu aprobarea unei sume de 1.013,114 fl. Comitetul finanțial recomanda înse votarea numai a 637,057 fl.

K. Tisza pretinde că sumă această sa se transpuna în preliminariile pentru a. 1871 de ore ce în anul acestă totu nu se mai poate ajunge unu rezultat practic.

Dupa ce vorbesc în afacerea această ministrul de instrucție Eötvös, Schwarz și alții se însarcină comitetul finanțial a referi de nou despre trăbă această.

Se cetește raportul comisiei economice și se acceptă; după acestea se cetește a treia ora legea municipală.

20 deputati din stengă extrema ceru de nou votarea nominală, ceea ce se și primesc. 150 votata pentru, 101 contra legei și asi se primesc și în a treia ceteră.

Incheierea la 1 ora.

Siedintă de astăzi a casei magnatilor se deschide la 1 ora de vice presedintele conte I. Cziráky.

Dupa finirea formalierelor presinta notariul casei representantilor spre promulgare legile, sanctitate de regele, despre clădirea drumului de feru Essey-Siszek, Battaszek-Dombóvar, St. Petru Fiume, mai departe legile despre regularea canalului Franciscu, și despre clădirea edificiului postale în Pest'a.

Dupa cetera legilor acestora, anunță președintele petitiunea deputatului I. Dietrich, care se răga de incuițiare, a potea intentă procesu de presa contră membrului casei magnatilor, comite supremu, N. Percez.

Petitiunea se va transpune în siedintă viitoră unei comisiuni de 7 spre aprobare.

Notariul casei representantilor presinta legea municipale primită în a treia ceteră, care se transpune comisiunei judiciale spre aprobare.

Siedintă se încheie la 2 ore.

In siedintă din 27 a casei deputatilor se cetește și autentică protocolul siedintei trecute.

Cas'a trece după acăstă la ordinea dilei. Se cetește raportul comisiei petitiunarie.

Petitiunile incuse se transpune respectivelor ministerie.

Președintele ministrilor conte I. Andrássy face cunoscutu, că mâne se va tineea pre lângă siedintă publică și un'a secreta.

Cas'a decide a tineea mai întâi siedintă secreta și apoi cea publică.

Raportul comisiei petitionarie despre petitiunile incuse se cetește mai departe și se primesc mai fără observări.

Urmăza cetera raportului comisiei bibliotecarie.

In raportul comisiei se propune comparația successiva de cărți și se cere spre acelu scop o sumă lunaria de 500 fl.

La 1/2 ore se încheie siedintă.

In 28 Iuliu s'a tinențu, conformu decisului de ieri o siedintă secreta. Într'aceea a declaratul președintele ministrilor conte I. Andrássy, că regimul nu se poate lipsi în astfel de împrejurări de asistintă legislativei și că în legătură cu această sesiunea de facia se va încheia pro forma, nemijlocita înse se va deschide cea nouă. Obiectul capitală alu acestei sesiuni va fi unu proiect de lege relativ la unu creditu supletoriu pentru completarea armarei hovvedilor.

In siedintă publică de astăzi respunde, după finirea formalierelor, președintele ministrilor la o interpellare a lui K. Tisza cătu și a lui Madarász îndreptată de unadă către densulu în privința condeitei Austro Ungariei facia cu resbelulu ce a ruptu între Franci'a și Prussi'a. Președintele dice intre altele:

In 20 Iuliu, diu'a în care s'a notificatul resbelulu oficiel, a îndreptatul ministerul comun de externe o nota către toti representantii monarhiei în Europa întrăga, prin carea s'a pronunciata neutralitatea Austro-Ungariei evidentu. Prin această nota nu s'a declaratul înse, că neutralitatea suspinde pre regimul de datorintă, de a luă acele mesuri care suntu necesarie pentru securitatea monarhiei.

Presedintele min. presinta două proiecte de lege spre grănicera desbatere;

Proiectele acestea suntu: Proiectu de lege despre unu creditu supletoriu de 5 milioane, votandu

ministeriului pentru aperarea tieri și proiectu de lege despre convocarea recrutilor înrolati pentru anul 1870.

Ambe acestea proiecte se voru tipări și transpune sectionilor și comitetului centralu spre desbatere.

Incheierea siedintei la 1/2 1 ora.

Aliantie.

Prussia și America.

Se cetește în „American Register“:

Aflămu că se produce o miscare intre junii cetățieni americanii ce se află astăzi la Parisu că sa se înroleze unu corp cu numele de legiunea americana din Parisu. În casu cându cea mai mare parte a armatei franceze aru fi chiamata pre theorul resboiului, acestu corp aru fi gătită sa se pună la dispositiunea militara francesă. Aplaudăm din tota inimă la acăsta miscare, și cu totă ca moralmente suntem siguri că forțele francese suntu la înaltimea misiunii loru, aprobația cu taria simțimentulu de grăditudine ce a inspirat pre junii Americii acăsta idee.

De alta parte depesie private ne informă că noutatea conflictului franco-prussianu a facutu sa isbutescă în congresulu ce se tiene acum la Washington marturirile cele mai pucișoare ecivoce de simpathie pentru Franci'a.

Alta noutate pre care ne-o comunica agentia Havas, că care probă cătu de pucini amici are guvernul prussianu dincolo de Atlantică:

La 12 ale curentei, d. de Bismarck a pusu sa se intrébe generalu Grant de către consimti sa lasă a remorcă sub pavilionul americanu corabiele de comerț ale Confederationei de Nord. Președintele respuse mai întâi afirmativu, însă sub rezervă sa comunică acăsta congresului. Deci, senatul și adunarea representantilor au refuzat formale sa acorde acăsta favore.

Bunii republicani ai Statelor-Unite ce se numesc puri, se spără de multă, vediindu cotropirea pan-germanismului și se temu de ideile sale; ceea ce se petrece este probă despre dispozitioni celu pucinu fără indiferentă, că sa nu dicemul mai multă.

Prussia și Statele Unite.

Amu semnalat reorganisarea legiunii hanovrene; în Hanovra chiar agitația este considerabilă și trupele prusiane stau neconținutu descepte. Scrisori particolare sosite de căte-va dile semnătăzu o miscare profunda în spirit; se crede că Prussi'a va ceda; se ascăpta a se vedea flota francesă punându picioru aproape de marginile Hanovrei; revansă pentru 1866 este dorita de toti.

La Frankfurt agitația nu este mai mica; populația acestui orasul resimte inca fără viu injurie ce au suferit in urmă resboiului. Ea se aștepta din nou utragie. Banchierii și au luat

FOTOGRĂFIA.

Invenția Dreyse și Chassepot.

In anticitate decidea resboiul tarii bratelor, mai târziu perfidiă și după acestea architectura, astăzi, afara de talentul ducelui, care a fostu indispensabilu în toti tempii, lu decide industria.

In resbelulu amenintătoru dintre Franci'a și Prussi'a se voru încercă două sisteme de arme: Dreyse și Chassepot. Sa comparăm darea acestei două sisteme după regulă artei militare:

Rapiditatea. Pusca Chassepot, care de altminterea nu e alt-ceva, cătu imbunătățirea acelei a lui Dreyse, din cauza construcției mai simple, da pre minutu 10—12 focuri, pre căndu cu a lui Dreyse nu se potu dă în acestu intervalu de tempu de cătu numai 6—7 focuri. Si inca si acestea numai unu soldatu bine esersatu, iera mai multe nici elu; in armata, și căndu pericolul eminentu face ilusoria liniscea și punctualitatea necesaria la umplatura, nu se potu numeră mai multe focuri pre minutu, de cătu 8 la sistema Chassepot și 5 la cea a lui Dreyse. De altminterea sistem'a francesă are și acelu inconvenientul făța cu cea germană, din cauza cărui sistem'loru prea complicate, ca trebuesc curatitul tubulu de părțilele de hârtie remase în interioru la fia-cari 12 focuri; acesta este celu mai mare defectu alu puscei Chassepot.

Directiunea. De ore ce glontiul din Chassepot la începutu merge 1328 de urme pre secunda, pre căndu acelu din sistem'a prussiana numai 908

urme, de unde urmăria că direcția celei precedente este mai netedă și nemerirea din departare mai verisimila. Avantajul imensu alu soldatului francesu este, că e mai sigur la distanție de cătu celu prussianu.

Sigurantă. In acăsta privința are avantajul celu prussianu asupra acelu francesu de ore ce sistem'a francesă produce o comotiu mai mare de cătu cea prussiana, din cauza că ia în considerare mai multă ierba. Afara de acestea, a lui Dreyse este mai sigur la distanție mici și numai la distanție mari o intreccă cea francesă.

Calibru. In cătu privesce acăstă pusca prussiana este fără indarat, de ore ce calibrul ei este de 7 linii, pre căndu alu celei francese este numai de 5. De unde urmăria că cartusiele francesă suntu mai usioare dă cătu cele prussiene, și soldatul francesu poate purta mai multe cartusie cu același tarie, de cătu celu prussianu, și este mai puinu espusu la aceea ca i sa voru gata, ceea ce este unu avantaj fără mare. De către exemplu vomu stabilii de regulă, că unu soldatu poate purta umplaturi până la greutate de 5 puncti, atunci cadu la soldatul francesu 93 de cartusie, pre căndu la celu prussianu numai 70. Mai incolu pusca prussiana este mai lungă și mai grea de cătu cea francesă: adare lungime de 73 de polci impreuna cu baionet'a și 9 1/2 puncti greutate pre căndu cea francesă e impreuna cu baionet'a numai de 70 polici și grea de 8 puncti.

Pre lângă totă acestea unită dicu că pre lângă mările avantajele sistemei Chassepot trebuie să

avem in vedere că e arma nouă in mâna soldatului francesu, și că unii dintre soldati ce au a se bate nici colorea nu i-au mai vădit'o, că in fine n'a statu la proba afara de Mentana și că n'a trecutu prin focuri rapede precum nici prin sistem'a actuală de bataia, care e basata pre intrebuitărea teritoriului, n'a trecutu într'atât'a in sângele soldatilor francesi, precum, e la cei prussieni, cari suntu soldati bine esersati, și sciu a se intrebaină fără bine de impregiurări. In acăsta privința armata prussiana, care a facut o bună experiență și la 1866 are avantajul, de către cumva nu-l va nimici pre acăsta impregiurarea, căci atunci avem de a face cu vechile arme ale Austriei.

Tunul Mitrailleur.

Dupa triumful gigantesc reportat la 1866 pre câmpii Boemiei cu inventiunea lui Nicolau Dreyse puterile europene siu datu totă solitudinea spre a-si transformă armele vechi după sistem'a cea nouă. Nesuntă la loru era nu numai de a-si improviza armata cu arme eari dau in scurtu tempu focuri mai multe ci și de ale perfectionă.

Astăzi, — de către stau fatia in fatia egali factori sub conducere egale, buna seu rea, — triumful suride acelei părți, care pune in activitate mai multe arme — cu unu cuventu, — care pot arunca glonție mai multe.

Acăstă a servit de normă marilor puteri la transformarea armelor. Insa pre lângă darea focurilor repede au avut atenție deosebită la descoberirea unor instruminte, cari sa corespundă principiului, că într'unu tempu scurtu sa se potă

precautuni; ei sciu ca prussianul in campania banii de unde i gasesce.

Cătu pentru ducatele Elbei, fără masele de tropoade adunate in aceasta parte, aru si sî datu stri-gatulu de independentia.

Ni se scrie asemenea din Sacsonia ca bê-trânu rege n'aru avé se dica de cătu un cuventu că sa ridice poporul si armat'a contr'a Prusiei. Isi aducu aminte la Dresd'a ca in 1815 Prussia voia sa sterga cu totulu Saxonia, si ca déca n'a facut'o in 1866 este pentru ca mantienerea independentie séle a fostu una din conditiunile stipulate de cătra Francia pre cându se puneu preliminarele din Nicholsburg.

Prussia si Austria.

Cine se pote indoî despre simliemintele Austriei in privint'a Prusiei? Nu s'a uitatu la Vien'a umilit'a din Sadov'a, cele 200 de tunuri luate armatei austriace espuse la Berlinu in ochii totor'a la preumblare Unter den Linden. Si déca Austria n'aru avé sa pastréze ore care menagiamente ca putere germana s'aru si pronunciata pâna acum contr'a Prusiei.

Noi credem ca negotiatigrile incepute de cătra guvernului nostru cu Austria suntu pre cale buna. Care alt'a de cătu acesta putere pote esoperă cu noi pentru desrobirea Germaniei apesate de cătra Prusiei?

Sympathie ardiente pentru Francia se manifesta in Ungaria: „sie ce victoria a Franciei, se dice dela Pest'a, va fi o victoria pentru Austria.“

Prussia si Italia.

Italia nu pote sta la chibzuri. Trebuiece ore sa lasa a se intari preste Alpi acestu imperiu germanu care a apesat'o atât'a secoli? Totulu este de prefacutu pentru dens'a déca scaunulu imperiului se stramuta din locul seu.

Nu s'a uitatu la Florentia grossulanele atacuri ale statu-majorelui prussianu, scriindu istoria campaniei din 1866 si tratandu ou despretin pre acei soldati dela Custoza pre cari fortun'a a pototu sa-i tradeze, déra cari s'an luptat' atât'u de voinicesce.

Nentralitatea Italiei este asigurata. Guvernul a decisu că armat'a sa stea pre picioru de pace. (S'a schimbatu tréba. Red. „T. R.“)

Nu se uita de cealalta parte victoriele de la Magenta, Palestro si Solferino.

Este mai pucinu de o luna de căndu s'a inaugurat' in present'a representantilor Franciei si ai Austriei osemintele de la Solferino contineandu remasietiele a 7000 francesi morti intr'o singura di la Solferino.

Aliant'a nostra cu Italia dateaza din acea d. Este indisolabile.

Prussia si Turcia.

Priimim din Vien'a urmatorea depesie. Ea are o importantia ce nu va scapă nimenui:

mai multe glontie, cari nu atât'u sa omóra, cătu sa faca pre soldatu incapabilu de a mai lupta.

Resultatulu acestoru incercari este tunulu numit mitrailleur, inventiune francesa, care pre la inceputu era foarte multu laudat', si se credea ca are unu avantajiu foarte simtilu si asupr'a armelor de inventiunea cea noua, si ca atât'u la aparare cătu si la atacu varsa o adevarata piôe de glontie asupr'a inimicului.

Cele-lalte puteri inca n'au remasu indiferente cătra acesta inventiune, carea in armat'a francesa i se atrbuiu atâtea calitati escelente, ei si-au cästigatu celu pucinu ca modelu. Marea cantitate a ormelor preselectionate in lupta dela 1866 era multu mai escitatorie, de cătu sa nu si le câstige veri-ce statu in pace, care era gelosu de puterea sea; si cu atât'u mai multu Austria, pre pelea carei'a s'au facutu primele experiente.

Astufulu s'a intemplatu ca si Kuhn ministrul de resbelu alu Austriei a cerutu dela delegati o anumita suma pentru procurarea acestei arme, care s'a si votatu.

De atunci comisiunea de artlerie din armat'a austro-ungara a facutu mai multe incercari cu ea, in care privintia o foia periodica ne spune urmatorile:

La 11 Iunie (st. n.) a. c. s'au facutu incercari pre cämpulu dela Simmering cu uno tunu lungu de 7 urme si cu unu mitrailleur de sistem'a Montigny, la distantia de 600 arme.

Mitrailleurul avea 37 tuburi, cari se slobozeau tôte in acel'a-si tempu cu cartusie de ale lui Wilburger.

Indata dupa declaratiunea ducelui de Grumont, marele Vizir a datu ordinu telegraficu lui Gemili-Pasi'a sa informeze pre cabinetul Tailerielor ca va pune la dispositiunea Franciei armat'a si marin'a otomana.

Aliant'a Scandinavia si import-tanti'a sea.

In present'a resboiului intre Francia si Prusia, Danemarca a conceputu naturalmente speranta a se ridică in fine din desastrele sele de la 1864; a-si revindeca celu mai pucinu articululu 5 al tractatului din Prag'a ce i garantă in principiu retrocedarea unei parti a Schleswigului.

Prin interesele sele actuali, ca si prin sympathiele sele de multu tempu, si a căroru victimă a fostu ea de mai multe ori, națiunea danesa este in marele conflictu ce se prepara, aliat'a naturala si designata a Franciei. Nu numai acesta alianta nu este de netenutu in séma, daru inca ea devine importanta si pretiosa prin pozitioanea Danimarcii in tota partea de Nord a Germaniei, intre marea Nordului si Baltic'a, prin bravur'a necomperabila a soldatilor sei cari nu s'au incovoiatu de cătu sub greutatea numerului; in fine, prin recursele de resbelu intreg ce acesta tiéra, a cărei istoria este asiá de mare, presenta inca dupa fatala sea miciorare.

Iata tabloulou, cătu se pote mai preciso, alu armatei si alu flotei sele:

Armata. — Picioru de resboi 64,000, adeca infanteria, 18,000; cavaleria, 2300; artileria, 4,260; geniu, 640; ambulantii 2,600; rezerva, 36,000.

Marina. — O corabie de linia de 64 tunuri; 4 fregate cu aburi de 900 cai si de 120 tunuri; 3 alte armate cu 41 de tunuri; 2 scoonere ferecate si o bateria flotanta, acesta armata cu 4 tunuri mari; 7 canoniere de fieru si care cu 2 tunuri; 4 obusiere; in fine 6 bateluri armate cu 38 de tunuri si cu forta totala de 1060 de cai. In flota cu pânza cata sa numim celu pucinu 2 corabie de linia armate impreuna cu 48 de tunuri, o fregata de 48, o corveta de 20, unu brigu de 16, apoi unu numru mare de yole, sialupe bombarde si vase de transportu. In totalu 120 vase de totu mânere, representându-o forta de 5415 cai si armata cu 758 tunuri de totu calibrul.

Personalulu marilimur se descompune astfalu; 120 oficeri si 200 soldati in tempu de resboi apoi 11,000 matelotii si o rezerva de 30,000.

Precum se yede, concursulu Danimarcii n'aru fi atât'u de neinsemnetoriu, precum si lu inchipuiesc unii, dupa cifra populationei sele.

Inse Danemarca n'aru si singura ca sa faca causa comună cu noi, căci totu viitorulu poporului scandinave se afla intr'unu chipu virtuosamente, intr'o lupta decisiva intre Prussia si Francia.

Monarchia Svedo-Norvegiana trebue sa si avendu la inima, că si vecin'a sea, sa faca neputinciosa séu celu mai pucinu sa amâne indefinitu suprematia Prusiei in Baltic'a, suprematia ce se prepara cu mari cheltuieli in acelu portu de Kiel ce trebuie sa se restituie Danimarcii, séu sa se neutralizeze deca nime nu voiesce că acesta sa paralizeze intr'o di cu totulu Kopenhaga, Kolskrona si Kronstadt si sa devina că inexpugnabilulu Gibraltarul alu Tâlasocraticei resboinice si comerciale a Prusiei.

Chiaru de la 1864 Svedi'a voise sa intervină, si déca ocidentulu i aru si permisa ea aru si potutu, aruncându in cumpena spad'a sea cea viteză, sa oprăscă, nedrept'a desmembrare a Danimarcii. Astazi sympathiele si interesele sele suntu mai libere si este mai multu de cătu totudeanu urgentu pentru dens'a sa cedeze acestora cu cavalerescul sen elanu si antic'a sca energia.

Regatulu Svedo-Norvegianu presenta fortele urmatore:

Armat'a. — Picioru de resboi 124,000; preste acest'a 15,700 tragatori voluntari.

Svedia.

Marina. — 2 monitore armate cu 2 tunuri de 400; 1 corabie cu 70 tunuri; 1 fregata cu 22 tunuri; 3 corvete; 12 canoniere dintre cari un'a in placă de arama; 5 corabie cu pânze de 60 până la 72 tunuri; 2 frigate; 5 corvete; 5 briuri; 14 trasporturi: 58 sialupe canoniere si 92 yole pentru côte, 38,000 matelotii picioru de resboi.

Norvegia.

Armat'a. — Picioru de resboi, 18,000. **Armat'a.** — 2 fregate cu helice de 56 până la 82 tunuri; 1 fregata cu pânze si 5 corvete cu aburi, armate cu 23 de tunuri mari si mici, osebitu 68 canoniere; 5 yole bombarde; 30 yole canoniere; 15,000 matelotii.

Nesecă asemenea forțe suntu destule pentru că ele singure sa tienă in esecu in amendouă mările marin'a confederatiunei de Nordu. Pote ei-neva induce ca ele voru nimici si caușa cōsteloru prussiano cele mai mari pagube, déca escadr'a francesa se va voi cu dens'a.

Si acum pentru ca sōrtea ne-a aruncat' azi, dea Domoulu că colorile Franciei sa se amestecă curendu, in eroismu si victoria, cu ale Scandinaviei sub invocarea gloriósa a lui Christianu IV, a lui Gustav Adolf si a lui Napoleon.

Reserv'a Russiei se esplica. Ea prima, suntu acum cāteva dile, pre archiducele Albert, invigatorul dela Custoza, in asiá chipu că Prusia sa pote vedé in primirea sea unu felu de blamă adresat regelui Guilomu de cătra Czarulu.

Totu de o data cestineea Orientalu este aci ca sa oblige pre Russi'a a pestră inca o atitudine aspectanta.

Purtarea ce va avea Austria vis a vis de Franchia va calauzi de buna séma pre Russi'a.

mai multe glontie, cari nu atât'u sa omóra, cătu sa faca pre soldatu incapabilu de a mai lupta.

Defectului acestui instrumentu este aglomerarea glontielor in accea-si direcție, astfelui ca la distantia de 900 urme, distantia de 600 urme, căte 11 umplaturi la minutu, au nimerit 159; la 900 urme in acela-si proportioni, 90; si 1200 urme 11.

Defectului acestui instrumentu este aglomerarea glontielor in accea-si direcție, astfelui ca la

distantia de 900 urme, distantia de 600 urme, căte 11 umplaturi la minutu, au nimerit 159; la 900 urme in acela-si proportioni, 90; si 1200 urme 11.

In generalu resboiele din tempu mai noi incep a fi mai umanitare. Lectorii nostri si potu aduce aminte de acea convenția a marilor puteri prin care au renunciatu de a se mai usită cu glontele de materii virulente. Scopulu resbelului in prezintă nu este a omori pre luptaci, ci mai mult de a-lu schilod. Si apoi luându in considerare scurtulu tempu in care se termina acum resboiele, avantajolu unei parti este atât'u mai mare, ca cătu ace in partea contraria mai multi individi incapabili pentru lupta. Nu e indispensabilu a ucide soldatulu; nu e necesarul a unge glostilulu, care probabilmente si asiá este letifera, ca materii virulente. Si apoi in generalu numarul ranitilor este cu multu mai inconvenientu pentru mobilitarea ar-

matei ca celu alu cadiutilor, — cari nu mai solicita ingrijire.

Peterea armelor consista in cantitatea puncturilor nimerite. O sută de glontie aruncate in acel'a-si punctu suntu inutile.

Incercările cu mitrailleurul ne arata acestu mare defectu, care nu este inflaturat' nici la distanție mai mare. La distanția de 120 urme de si glontele i suntu mai imprășiate, insa au o putere asiá de mica incătu abia potu face pre cine-va incapabilu pentru lupta.

Comunicatoriul acestoru incercari dice ca la 300 urme numai 10 glontie au nimerit; la 600, 15, la 900 16. Din care caușa prefera pre celu alu lui Mortary, care la 600 urme numera 16 nimerituri; observându ca prin glontele vide ale lui Schrapnell, s'aru putea inca gradu acestu numeru.

Iudiciul asupr'a acestui este: ca infanteria nu-lu pote usá, din caușa ca o impedece in misiuni, iera cei dela artlerie produc unu efectu mai simtitoriu ca acele numite Schrapnell, si in fine ca valeria remâne mai bucurosu pre lângă tunurile cele vechi.

Acesta e parerea in armat'a austro-ungara despre noua inventie, insa adeverul sa va arata in resbelulu acesta, in care Francia se va usita de 144 de tunuri de sistemulu acesta.

„Inf. b“

Noi îngagiăm pre guvernului francez la multă prudentie în relațiile noastre cu Austria.

Pentru ce să se grabește? Nu ar fi mai bine să accepte înainte de a se hotărî la un felu? Succesul poate să facă inutile o alianță prea deschisă.

Gândescă-să bine Imperatorul înainte de a hotărî ceva definitiv. Credem că iată unu unu consiliu patriotic tienendu acestu limbajui.

Vom reveni asupră acestui subiect de indată ce prudentia ne va permite să fim mai precisi. (La Libertate.)

Onorata Redactiune! Sună în poziție placuta de a face onoratului publicu cunoscutu, ca în luna acăsta, fiind la baile din Tuzinadu, amu sotită a arangă unu balu în folosul bisericii noastre de aici, insă năamu potuț esoperă, că venitul intregu să fia alu bisericii noastre, ci numai asiā mi s'au concesu facerea balului, de către venitul jumetate va fi pentru înfrumusețarea Tuzinadului; ce eră sa facă? mai bine pucinu de cătu nimicu; m'amu apucat de lucru și în 24 a l. e. nou tienendu-se balu au și reusit splendidu, incătu bani intrati au facutu 104 fl. v. a. Subtragendu-se din acăsta spesele balului și adeca pentru muzica 28 fl. v. a., — pentru sala 10 fl. — și spese pentru înfrumusețare și iluminarea salei 9 fl. 30 xr. v. a. la oalata 47 fl. 30 xr. v. a. au remasă venitul curat 56 fl. 70 xr. din cari, impartasindu-se în două parti, pentru biserică noastră au venit 28 fl. 35 xr. v. a. adeca dăudieci și optu florini și 35 xr. v. a. Fiindu-ca D. Lajos au datu deadreptul pentru biserică noastră 1 fl. și adaogenduse și acăsta la ei 28 fl. 35 xr. v. a., sumă face 2 fl. 35 xr. v. a. — Balul firescă au fostu în tonu românescu, și pentru acăsta le multiemescu fratilor de dincolo și de dincolo de Carpati, ca au binevoită cu totii a ajutoră cu denariul loru reusirea balului și prin aceea ajutoriul susatinsu pentru biserică noastră, carea are inca lipsă multă de ajutoriu spre a o redifică — Planul bisericei cu expunerea speselor ei este dejă gătitu de ingineriul d. Gaertner, carele su asiā de marinimosu, de 25 fl. v. a. din spesele planului au daruitu bisericei noastre, adeca au ertat 25 fl. v. a. din spesele totale pentru care fapta nobila și se aduce multiamita publica.

Sepszi-sent.-Görgiu 26/7 1870. A. O.

Varietăți.

** Esamenele orali publice la gimnasiulu de statu din Sabiu s'au tienutu în 23, 25, 26, și 27 Iuliu iera esamenele de maturitate orali s'au tienutu în 28 și 29 sub presidiulu consiliariului regescu și inspectoare generale de scole pentru Transilvania, dlui Aleandru Pall, la care s'au supusu 17 studenti și anume 14 ordinari și 3 privatisti, dintre cari 6 au raportat calculi eu destingeere iera 11 cu prim'a.

Numerul studenților, cari frecuentă acestu gimnasiu se urcă la 306. Între acesti sună 152 români, 27 germani și 124 maghiari. — Abiturientii români suntu urmatorii: Alimasiu Venniaminu, Bolog'a P. Valeriu, Calefariu Nicolau, Comisia Demetru (privatist), Danu Ioane (privatist), Mikailu Basiliu, Reu Ioane (privatist) și Vulcanu Mateiu. —

Nr. cons. Epitr. 18. 1870.

Concursu.

Devenindu vacante mai multe stipendii și anume:

A) Din fundația Franciscu Iosefianu

- unu stipendiu de 200 fl. v. a. menită pentru unu jurist, care voiesce a-si face studiile sele la vre-o universitate
- două stipendii a 100. fl. v. a. pentru juristi, cari voiescă a-si face studiile la vre-o academie in patria
- unu stipendiu de 50 fl. v. a. pentru unu gimnasistu.

B) Din fundația moaiana sistematizate și preliminate prin conclusulu sinodului archiepiscopal din a. e.

- două stipendii a 200 fl. v. a. menite pentru teneri, cari voru dori a-si face la vre-o uni-

versitate studii său filosofice, său juridice, său technique său agronomice;

- două stipendii a 100 fl. v. a. pentru juristi la vre-o academia in patria și în fine
- că patru stipendii a 50 fl. v. a. menite pentru gimnasisti și studentii din scoalele reale in patria.

Doritorii de a concurge la vre-unul din aceste stipendii au de a-si asculta la consistoriul archiepiscopal gr. orient. in Sabiu suplelelor pâna la terminul ultimu săptămână pre 1 Septembrie stilul vechiu și voru avea a corespunde urmatorelor condiții:

- a documentă prin atestate, ca suntu români de religie greco-orientale;
- ca au o purtare morale deplină corespondătoare și ca facă sporii bună în studiile lor;
- ca suntu lipsiti de mijloace.

Cu privire la stipendiele cele de sub B, conform unei clausule fondationale, acei cari voru documentă, ca stau în vre-o relație de rudenie cu repausatul in Domnul episcopu Vasiliu Moaga — avându de la multă susu amintile conditii voru și preferiti.

Din siedintă consistoriale tenuță în 18 Iuliu 1870. (41—1)

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetigator la școală elementara popolare, gr. or. din preurbu Brasovului „pe Tocile“ se deschide prin acăsta concursu.

Salariul impreunat cu acestu postu este 225 fl. v. a. pe lângă 15 fl. v. a. bani de quartier și unu stanginu de lemn.

Doritorii de a ocupă această stație invetigatorescă, să documenteze pelanga studiile ce au invetat, ca suntu de religie gr. or., teologi și pedagogi absoluci, și ca a avută pâna acumă o purtare morală bună și nepărată. —

Petitionile insosite de documentele necesare au a se adresă către P. O. P. Protopopu Iosifu Baracu in Brasovu celu multu pâna în 20 Aug. a. c.

Brasovu 4 Iuliu 1870.

Comitetul parochial alu bisericei S. Treimi din Preurbu Brasovului „pe Tocile.“ (41—1)

Nr. 40 1870.

Edictu.

Georgiu Ioanu Pista, carele aproape de doi ani, a parasită cu necreditință pre legiuță sea socia Mari'a Bucură Cojocariu, ambii din Cristianu, se citează prin acăsta, că în terminu de unu anu, dela datul de fată — să se presenteze înaintea subscrisului scaunu protopopescu, căci la din contra — procesulu divortialu incaminat de socia sea se va pertractă, și decide, și în absență lui, — în sensul ss. canone ale bisericei noastre gr. or. — Dela scaunulu protopopescu alu Branului.

Zernesti in 20 Iuniu 1870.

Ioanu Metianu.

(40—2)

Protopopu.

Nr. 35 1870.

Edictu.

Mari'a lui Moise Sisea din Palosiu comitatulu Albei superioare, carea de trei ani cu necreditință au parasită pre legiuțulu seu barbatu Nicolau Torsa totu din Palosiu, se citează prin acăsta, că în terminu de siese luni dela datul de fată fără ameñează să se infatișeze la subscrisulu foru matrimonialu, pentru că la din contra, și în absență ei se voru otari cele de lege prescrise.

Forulu matrimonialu gr-or. alu protopopiatului Palosiului.

Hasfalau 1 Iuliu 1870.

Ioanu Gheaja

32—3

Adm. prot.

Nr. 440 1870.

Concursu.

Pentru ocuparea a două posturi invetigatoresci resp. a postului de directoru la școală capitală nor-

mala din opidulu Resinari, se scrie prin acăsta din partea subscrisei eforii concursu:

Emolumintele suntu 350 fl. v. a. pentru invetigator, 450 fl. v. a. pentru postulu de directoru, relatu de lemn și quartiru.

Doritorii de a ocupă amintile posturi invetigatoresci — instruindu petitionile loru cu documentele prescrise, precum: Estrasulu de botezu, atestatu despre absolvirea celor 4 clase gimnasiale, atestatu despre absolvirea cursului pedagogico-teologicu, atestatu despre calificare — suntu avisati ale trimete subscrisei eforii scolare pâna în 20 Augustu st. n.

Resinari 20 Iuliu 1870.

Oficiulu comunulu că
34—3 Eforia scolară.

Nr. 77 1870.

Concursu.

La școală confessională gr. or. din orașul Sabiu au devenită stație de invetigator pentru Clasa a II-a vacanta cu lăsa de 300 fl. v. a. și ea nu inițiată de setiță cu lăsa de 150 fl. v. a. pentru cari se scrie acestu concursu, că doritorii de a imbracișă vre-ună din anumitele stații să-si asterna cererile sale scaunului protopresbiterale in S. Sebesiu pâna la 15 Augustu 1870 st. v. pro-vediute cu urmatorele documente.

- testimoniu ca au facutu celu pucinu IV clase gimnasiale și cursulu pedagogicu.
- testimoniu de botezu și moralitate și
- testimoniu ca s'au esaminat de comisiunea alăsă de consistoriu scolasticu, și cumea e deprinsu în tipicu și cantările bisericesci.

Sabiu in 12 Iuliu 1870.

38—3 Comitetul parochial gr. or.

Nr. 78 1870.

Concursu.

Pentru ocuparea stației vacante de invetigator la clasa 2 a a scolei gr. or. din Tieniariu, se scrie prin acăsta concursu cu terminu pâna la 15. Augustu a. c. st. v.

Salariul impreunat cu acestu postu este 200 fl. v. a. prelungă quartiru de locuință, gradina și 6, orgii de lemn.

Ceice dorescă a concură pentru acăsta stație invetigatorescă au pâna la terminul preștipu și tramite in Brasovu la prea onoratul d. protop. I alu Brasovului Iosifu Baracu, pre lângă petitionile loru :

- Testimonii scolare, ca au absolvat cu sporii bună și purtare morală frumosă celu pucinu gimnasiulu micu și cursulu pedagogicu și pedagogico-teologicu.
- Atestatu de botezu, ca suntu de religie gr. or.-orientale.
- Atestatu de purtare buna politica.

Tieniariu 7 Iuliu 1870.

Comitetul parochial alu Tieniariu.

Iosifu Popoviciu.

Parochu.

Incunoscintiare.

Subscrisulu aduce la cunoștință p. t. publicu ca cu pretiurile cele mai moderate cuprindori ce lucru de lucru de lacatariu precum: incuietori, alte lucruri de lipsă la case, masine, oroläge de turnu, scociuri de alama (pleu) s. a. recomandăndu-mă increderei p. t. aceluiași publicu cu totă onoarea. Sabiu pre Valea mare (Schiffbäume) nr. 881.

35—2

Lazaru Rittivoiu

Anunciu.

Subscrisulu primește baieti in etate de 14 ani, sa scie ceti și serie, de invetiaci la meseria. Lazaru Rittivoiu, lacatariu in Sabiu, Valea-mare nr. 36—3 (Schiffbäume) nr. 881.

Burs'a de Vien'a.

Din 21 Iuliu (2 Aug.) 1870.
 Metalicele 5% 52 60 Act. de creditu 212 75
 Imprumut. nat. 5% 60 90 Argintulu 129 75
 Actiile de banca 650 Galbinulu 6 09